

Uitwisselingsmoment Pamperbank Verslag

Begeleiders: Saskia Van Besouw van Expertisecentrum Kraamzorg de Kraamvogel
Ivan Pauwels en Kirsten De Saeger van EXPOO

Verslaggever: Van Thanh Le van Expoo (stagiaire)

Doel van de uitwisselingssessie: Er waren veel vragen en interesse rond het opstarten van een Pamperbank. Van daar uit hebben we twee uitwisselingsmomenten georganiseerd om de uitwisselingen en discussies erom heen te faciliteren.

Het verslag is een verzameling quotes van de deelnemers van beide sessies, die uitleggen hoe het eigen aanbod werkt.

Waarom ?

Welke argumenten zijn er om het bestuur te overtuigen om een pamperbank te ondersteunen?

“Onze grootste reden is dat mensen spontaan komen naar het onthaal van Hvhk zonder dat zij al gekend zijn bij andere diensten. Het brengt meer mensen naar ons dan louter wie we al kenden. Het is ook soms de vader die voor de pampers komt omdat het te maken heeft met geld en we gaan dan in gesprek met hem. Dus we benoemen het bij het bestuur niet als noodhulp. Het zou niet genoeg zijn, we kunnen nooit genoeg pampers geven. Maar we gebruiken het meer als lokmiddel om gezinnen binnen te krijgen en maandelijks te zien voor een lange periode, langer dan de eerste zes maanden van het leven van het kind.”

“Onze grootste motivatie is bij het begin van de wieg een groot verschil te maken. We proberen dat te kaderen in een breed groeipad. We hebben een projectaanvraag ingediend voor een perinataal groepsmoment en eigenlijk proberen we ons bestuur dat duidelijk te maken. We maken duidelijk dat pampers een middel zijn om heel veel trajecten vast te houden voor een warme transitie naar school bijvoorbeeld. Dat maakt dat je investeert voor de toekomst. We hopen op die manier voor kinderen in armoede een verschil te maken vanaf de wieg en hopelijk een structureel verschil te kunnen maken in alle ontwikkelingskansen en onderwijskansen. Dat is een argument dat bij ons heel hard aansloeg. Dat het niet alleen over die materialen gaat, maar over alles rond het kind. De ouders kunnen bij ons terecht met hun vragen, over zindelijkheid bv. Je bent eigenlijk veel breder aan het werken op veel verschillende levensdomeinen.”

Visie en doel van een pamperbank

“De pamperbank werd opgestart om kwetsbare ouders toe te leiden naar bepaalde diensten. De kracht van ‘spel en ontmoeting’ zorgt dat er veel meer naar boven komt. Informele contacten zijn immers weggevallen door Corona. Veel inzet om die doelgroep van het pampermoment ook te laten doorstromen naar de andere spel en ontmoetingsmomenten waar doelgroepen dan wel elkaar vinden en ook versterken. Ervaring dat het ontmoetingsmoment openstellen voor iedereen, niet werkt. Er kwamen enkel mensen die pampers nodig hadden. Belangrijk om goed na te denken over samenspel tussen dit aanbod en het aanbod ontmoeting. Als toeleiding werkt dit zeer goed.”

“Ouders hebben een nood aan luiers, maar ook nood aan contact. Het was vanzelfsprekend ontmoetingsmomenten waar geen pampers bedeed worden en we merken dat daar een doorstroom is. Voor ons is de grootste kracht daar om de dingen te combineren maar het moet haalbaar zijn. Ook om contact te leggen met minder gekende kwetsbare gezinnen. Knelpunt: hoe maak je daarna die toeleiding naar het verdere gezinsondersteunend aanbod? Je kan niet blijven materieel ondersteunen ...”

“Dit is allemaal goed maar we streven er wel naar om structureel voor die gezinnen een verschil te maken. Dat is een pamberbank uiteraard niet ...”

“We zagen dat verenigingen apart met pampers bezig waren dus het was een mooie kans om samen te werken.”

Voor wie ?

Hoe de juiste doelgroep bepalen ? Wat zijn de criteria?

“Het is gelinkt aan een attest dat Kind & Gezin uitschrijft. We hebben bewust gekozen voor een attest omdat de doelgroep iets ruimer is dan deze van het sociaal huis. Er is ook geen sociaal onderzoek. Op deze manier wordt het iets toegankelijker, maar toch zijn er nog criteria. We hebben heel de materiële dienstverlening die er is voor jonge gezinnen opengetrokken waar zij ook een verminderd tarief voor de babytheek, de speltheek, een noodpakket in de materniteit, toegang tot pamberbedeling. Dus alles in één grote materiële dienstverlening voor jonge gezinnen. Ouders krijgen dit attest bij het inloopmoment bij het Kind & Gezin dat op hetzelfde moment is als het spel en ontmoeting.”

“Mensen die recht hebben op materiele steun, kunnen het pamberpakket aanvragen. Aan die vraag wordt financieel onderzoek gekoppeld. Voor sommige mensen werkt het natuurlijk wel drempelverhogend. We zijn nu gestart met een systeem om mensen viermaal te laten komen, ook voor de pamberbank. Wanneer men er verder wenst gebruik van te maken raden we ze aan om langs het sociaal huis te gaan. Dat kan misschien de instroom zijn zodat eventuele problematieken op andere levensdomeinen kunnen bekeken worden.”

“We hebben een doorverwijs formulier: ofwel via Kind & Gezin, ofwel via andere hulpverleners die doorverwijzen op basis van een sociaal onderzoek. We hebben geen vaste criteria wat betreft het inkomen. Het gaat in belang van het kind. De ouder moet een attest invullen voor een periode van maximum één jaar. Zo kunnen blijven herbekijken of het gezin nog recht heeft.”

“We registeren de naam als mensen aan de balie komen aankopen. Op die manier toch te bekijken of dat wel klopt omdat we ook niet werken met een attest. We doen dus geen onderzoek. We vertrouwen daarop, dat alleen de mensen die het nodig hebben, de pampers komen halen en dat valt hiertoe heel goed mee.”

“Zorg dat je je voorwaarden ook weer niet zo streng maakt dat we het nodig heeft, er buiten valt.”

Zorg dat de ondersteuning terecht komt bij de juiste doelgroep

“We hadden het idee om flyers te maken voor huisarts, vroedvrouw, kraamzorg, apotheker, allerhande in die richting, met wat meer info. Zij kunnen die dan meegeven aan die mensen waar zij het gevoel hebben dat ze het nodig hebben. Kwetsbare kinderen krijgen soms niet voldoende mee. We beginnen wel de crèches te informeren zodanig dat die mensen kunnen doorverwijzen.”

“We hebben dat eigenlijk iets ruimer bekeken, de sociale kruidenier is qua doelgroep immers beperkt. We merken dat er een aantal gezinnen (soms mensen zonder papieren) vaak met jonge baby'tjes vanuit Kind & Gezin opgepikt worden. Dat zijn gezinnen met noden, die bvb niet naar de sociale kruidenier (regelgeving). We stellen wel het welzijn van het kind voorop zodat ook die gezinnen enkel voor de pampers terecht kunnen bij onze pamperbank. De bedoeling is nu ook om er ontmoetingsmomenten van te maken. We zijn sinds december opgestart met de pamperbank. We zitten echt nog in de beginfase. Door Corona kunnen we niet langsgaan, we hebben geen contacten kunnen leggen. We hopen wel dat we in de toekomst kinderen en gezinnen kunnen oppikken en toeleiden naar ons spelmoment.”

Hoe ?

Bekendmaking en donaties aanvragen

“Wij zijn begonnen met een persbericht.”

“We werken heel veel met Facebook. We maken foto's van mensen die kwamen doneren of foto's van de pamperboxen op verschillende locaties. We maken gerichte oproep naar specifieke pampermaten. Bijvoorbeeld, we merken dat maatje vier en vijf heel populair is. We maken dan een post. 'Heb jij maatje 4 of 5?' Soms met video en foto om dat persoonlijker te maken. We merkten dat het een heel groot succes was via sociale media. Scholen: berichten via Smartschool.”

“We hebben heel wat reactie gekregen voor de actie 'Music for life'. Gewoon een post gedaan op sociale media om pampers te verzamelen. Dit heeft meer dan vier duizend pampers opgebracht.”

“De opstart van de pamperbank gebeurde via de school en via wedstrijden binnen de kleuterschool. We werken ook wel samen met de kinderopvang. Via flyers, via heen en weerboekje, om mensen bewust te maken.”

“Het logo van het Huis van het Kind gebruiken vergroot de herkenbaarheid.”

“De boxen regelmatig verplaatsen levert nieuwe 'leveranciers' op.”

Organisatie van het inzamelen en het bedelen

“We hebben pamperboxen aangekocht die op verschillende plekken staan: in het sociaal huis, in het gemeentehuis, in de bibliotheek, in de 3 stedelijke crèches (dus de grootste crèches), mutualiteiten. We hadden er in het begin nog in enkele baby- en kinderwinkels. Bij sommige zijn ze weggehaald omdat het niet goed liep. Dus het hangt er een beetje van af. We merken wel dat in het gemeentehuis en de crèches het meest verzameld worden.”

“We hebben 2 reizende boxen. Om de twee maanden veranderen ze van de lagere scholen die meewerken. We proberen de juiste doelgroep te bereiken. De reizende boxen kunnen we ook telkens inzetten bij evenementen in de toekomst. We hebben een caravannetje dat we hiervoor gebruiken. Als we ergens naartoe gaan, nemen we de pampers gewoon mee. Het is ook om ons zichtbaar te maken en zoveel mogelijk mensen te bereiken. Soms hulp van de technische dienst van stad of gemeente.”

“Vaak worden vrijwilligers ingeschakeld om de pakketjes te maken, soms ook coördinatoren 😊.”

“Handige tip: als je (ook) scholen als inzendpunt hebt, is de kans groter dat je op die manier aan grotere maten komt.”

“Ik werk samen met de armoede verenigen, met vrijwilligers. We hebben een super goede vrijwilliger die heel de ronde doet. Hij heeft natuurlijk een back-up van een andere vrijwilliger. Het is een vrij grote vereniging. We sorteren de pampers binnen die organisatie. Ook als ik aankoop, heb ik een depot in de organisatie waar alle pampers staan.”

“Ik heb een collega, een coördinator van Hvhk, die dat zelf doet. We vonden geen diensten binnen de stad die ons vrijwillig wilden helpen.”

“We doen het zelf in Hvhk, vooral omwille van de toeleiding. Als mensen die pakketjes komen halen, hebben we in de gang een ruilkast met speelgoed, boekjes, van alles. Dat maakt dat mensen regelmatig terugkomen en we kunnen hen aanspreken. Dat is dus een grote meerwaarde om het bij ons te doen. Op den duur ken ik de mensen wel die ik niet zou ontmoeten zonder de pampersbank.”

“Bij ons is er gekozen om het Hvhk net niet te gebruiken hiervoor, om te vermijden dat het Hvhk teveel zou geassocieerd worden met (enkel) materiële vragen.”

“Het facilitaire beheer van de gemeente dat op heel veel plaatsen komt, bood ons aan om overal de pampers op te halen en te deponeren bij mijn collega van de sociale kruidenier. Het is dan de coördinator samen met vrijwilligers van de sociale kruidenier die de pakketjes sorteert, doorgeeft en verkoopt.”

“Inpakken en sorteren deed de dienst ‘Activering’. (Een traject om te kunnen gaan werken) maar die dienst is helaas geschrapt sinds dit jaar. We hebben ondertussen zelf moeten sorteren en we hebben ook geen opslagruimte meer bij de dienst ‘Activering’. Dat is de reden waarom we gekozen hebben om kleinschaliger te werken.”

“We hebben sinds 2018 een intergemeentelijke samenwerking. Ook hebben we een babytheek opgestart. Er is ook een weggeef kast bij aangekocht. Dat was op vraag van een secundaire school, de richting voeding verzorging. Ze wilden hun jongeren een doel geven. Zij leren wassen en strijken. Zij gaan nu bij ons de pampers sorteren. We hebben nu de twee: we werken samen met vrijwilligers van de vereniging waar ‘armen het woord nemen’. Één vrijwilliger rijdt rond. Vier vrijwilligers komen helpen de pakketjes te maken: tot 18 maanden, 60 pampers vanaf 18 maanden, 30 pampers voor een maand. De leerlingen gaan ook werken bij Hvhk. In de kringwinkel sorteren zij de overstock van babyspullen en kleren. Dat geeft hun les inhoudelijk een stuk interessanter.”

“Omdat we geen fysiek huis hebben, ook omdat we met een attest werken hebben we beslist om samen met de voedsel bedeling, de pampers te verdelen. Er is ook altijd een collega van mij van OCMW aanwezig. Zelf probeer ik heel af en toe ook zelf langs te gaan en contact te leggen met de doelgroep.”

Pamperdonaties te kort (gebrek?)

“Elk kwartaal wordt een kaartje meegegeven met een oproep voor pampers, maar ook voor een soort ‘pamperbon’. Als je geen pampers hebt om te doneren, is een geldelijk donatie van 5 euro altijd welkom. Dat werkte heel goed.”

“Nu is onze pamperbank kleinschaliger geworden en werken we samen met ‘steunpunt asiel en migratie’. Vroeger deelden wij de pampers uit. We merkten echter dat we minder en minder inzamelden. Daardoor moesten we altijd pampers blijven aankopen. Maar we kregen niet genoeg pamperdonaties. Daarom hebben we beslist om samen te werken met ‘steunpunt asiel en migratie’ en de pampers die we verzamelen aan hen te doneren.”

Prijs en hoeveelheid per pamperpakket

“We verkopen ons pampers aan 1 euro voor een zakje van 25. De bedoeling was om dan die inkomsten te gebruiken voor de aankoop van de ontbrekende maatjes.”

“We gaan uitrekenen hoeveel iemand maandelijks nodig heeft, afhankelijk van de leeftijd, min of meer inschatten. We geven de helft mee. We vragen nog een engagement van de ouders zelf, voor de andere helft. We vragen ook een symbolische euro.”

“Bij ons was dat ook voorzien **1 euro voor 25 pampers**. Bij de praktische uitwerking zitten er al soms 22 pampers, mijn collega’s vonden het zonde om dat pakketje open te doen om daar 3 pampers bij te doen. Uiteindelijk, na weer uit praktische ervaring, blijkt dat ook niet echt...de ene krijgt ingepakte pampers en de andere een zelf samengesteld pakketje waar dan ook verschillende doorgegeven wordt...Ik denk dat zij bij de **22 pampers** gebleven zijn. We hadden, denk ik, afgesproken voor **1 pakket per week**. Vanuit de visie dat zij zelf pampers moeten aankopen gaan ze niet toekomen voor heel de maand.”

“We zijn vier maanden geleden zeer enthousiast opgestart, onbeperkt maar we hebben toch snel moeten afremmen. Op het moment, geven we **2 pakketten per kind, per maand**. Hopelijk werkt dat om het beheersbaar te houden. Ook vanuit de visie dat we niet alle pampers kunnen voorzien voor een gezin, maar dat het een duwtje in de rug is.”

“We moeten kiezen voor **1 keer per maand, 25 pampers** te geven aan één kind. Dat is zeker te weinig. Het is geen structurele oplossing, maar eerder een manier om maandelijks de gezinnen te zien en te blijven vasthouden.”

“We geven ze principieel **niet gratis**, al is het maar een symbolisch bedrag dat we vragen.”

“Een **pamperkaart** die een bepaalde tijd geldig is, geeft je mogelijkheden tot een gesprek wanneer die kaarten moeten vernieuwd worden.”

Het werkingsbudget

“OCMW doneert via budget van kinderarmoede om de bestelling te plaatsen.”

“We hebben een vrij groot en vast budget binnen onze afdeling welzijn dat naar pampers gaat. Dat is aanvullend bij ons. Dat is een heel ander systeem dan pamperboxen en donatie. We zijn echter nog niet opgestart met een pamperbank... maar we willen in de toekomst wel via de pamperbank

werken. We moedigen burgers aan om pampers te doneren en we willen ook nog uitbreiden naar nachtpampers. We willen dit laten samenlopen met het traject rond zindelijkheid waar rond we gewerkt hebben. We voelen dat er burgers zijn die willen doneren.”

“We bestellen via de rusthuizen waardoor we een goede prijs krijgen voor de pampers. We doen ook gezamenlijke aankopen met de crèches en het ziekenhuis waardoor we korting hebben.”

“Bij het OCMW werken we alleen maar met subsidies omdat onze vraag naar pampers zodanig groot is en het inzamelen alleen een hoop werk wordt. We voorzien subsidies vanuit het armoedefonds. Daarnaast wordt er ook een subsidie van de stad gegeven aan het inloopteam die de aankoop doet voor alle pampers. Ik schat dat we 10.000 euro per jaar om eigenlijk alles te kunnen bolwerken. Het voordeel is dat er is heel veel serviceclubs cheques geven voor de pamperbank, ook andere financiële acties van andere organisaties. Want inderdaad, als je dan zelf financiert zit je snel in de hoop. Daardoor moeten we kiezen voor 1 keer per maand, 25 pampers te geven aan één kind.”

“Wat ik hier al hoor, en waar we zelf schrik voor hebben, is dat er veel geld nodig is. Anders heb je nooit voldoende luiers om elke maten te kunnen voorzien. Een richtbedrag noemen is moeilijk, want het staat altijd in verhouding met het aantal personen op het grondgebied dat er nood aan heeft. We zijn een gemeente met ongeveer 50 duizend inwoners. We hebben zelf gedacht dat 2.500 per jaar als budget op te zetten. We gaan ook werken met de subsidies die we nu hebben gekregen binnen de OCMWs.”

“We hebben in onze werkgroep een soort promoteam opgericht. Zij spreken clubs, supermarkten, verenigingen aan, om te sponsoren. Op die manier halen ze een ‘feel good’ door mensen aan te spreken. Zo zorgen we voor er een blijvende instroom van luiers. Dit team onderzoekt speciale acties om donaties aan te pakken.”

“We kunnen de Rotaryclub inschakelen voor de aankoop van de pamperboxen en voor de werking. Zij zijn een fijne back-up ook voor de toekomst.”

“Onze regio omvat vier gemeenten en telt 80.000 inwoners. Ik heb kunnen opstarten met giften van De Lions en een aantal andere serviceclubs. Ik wilde starten met een budget van 2.000 euro per jaar, maar op mijn 4 maanden actief heb ik al 4.000 besteed. Dus voor dit jaar is alles al op.”

“Vorig jaar hadden we voor de lancering pampers aangekocht. We hadden geen idee hoeveel het er moesten er zijn. We hebben geen vast budget voorzien en we kregen van onze schepen de boodschap dat het niet de bedoeling was om jaarlijks een budget te spenderen aan pampers... We kopen inderdaad met die 1 euro altijd nieuwe pampers aan.”

“We krijgen ook een budget om de eerste luiers aan te kopen maar het is ook niet de bedoeling dat we telkens zelf pampers aankopen.”

De samenwerking tussen organisaties of gemeenten

“Bij ons in de gemeente is de pamperbank ook gelinkt aan de sociale kruidenier.”

“We hebben een werkgroep vanuit Hvhk gestart is. We hebben mensen die interesse hadden, bijvoorbeeld schooldirecteur, iemand vanuit de kraamzorg, iemand van het OCMW. Dit team is verantwoordelijk voor de organisatie. We gaan ook werken met reizende pamperboxen (ook aantal vaste). Dit team ondersteunt ook in het verplaatsen van de boxen en het maken van die pakketjes. We hebben in september een vergadering gepland rond de bedeling, waar gaan we aanpassen, de

locaties, hoeveel luiers komen er binnen en hoeveel vraag is er? Het is nog helemaal nieuw voor ons.”

“We merken nu bij de opstart dat maat zes bijna op is van het budget dat we hebben aangekocht. Kunnen we niet met aangrenzende gemeenten en sponsors tijdelijk uitwisselen in een noodsituatie?”

“We zijn een Hvhk met vier gemeenten, we hebben een intergemeentelijke pamberbank. Dat maakt het ook wel ineens ingewikkelder. We hebben nu twaalf inzamellocaties. Alles komt samen in één depot. Armoedeverenigingen werken samen om alles rond te halen en te herverdelen. Dan wordt alles verkocht aan de balie van de vier sociale huizen. Dit systeem maakt dat er natuurlijk meer mogelijkheden zijn qua inzamelingen maar de puzzel wordt hierdoor ook vaak heel complex. Ik vind het zeker de moeite om erover na te denken om ook met de onderliggende gemeenten te werken. Maar het wordt toch snel een complex verhaal op die manier.”

Aanvullend aanbod: worden er soms nog andere producten aangeboden ?

Herbruikbare luiers:

“We hebben dit idee besproken, maar we zijn er eigenlijk vanaf gestapt omdat onze doelgroep vaak niet over een wasmachine of ruimte beschikt om te laten drogen. Er zijn een aantal partners die daarop inzetten, vooral de mutualiteiten. Zij bereiken wel de modale ouder. Maar voor echte kansarme gezinnen vrezen we dat ze de materialen niet hebben om dat te gebruiken.”

“We hadden daar over gesproken in onze werkgroep maar we kwamen tot dezelfde conclusie. Eventueel willen we wel in de toekomst iets meer gaan inzetten op bewustmaking rond ecologisch aspect.”

Andere:

“We zijn nog aan het zoeken naar incontinentie luiers. We hebben soms een aanbod via de sociale kruidenier. Voorlopig lossen we dat op maar delen we dat niet echt uit. Omdat ook de pamberbank daar wat in moet groeien en we willen nog andere zaken aan bieden. We denken ook na over pakketten voor pas bevallen moeders, voor meisjes die beginnen te menstrueren. Maar dat is maar in de opstartfase. We zouden in ieder geval graag de pamberbank uitbreiden met een ruimer aanbod dan vandaag.”